

Vergaderjaar 2007–2008

27 017

Homo-emancipatiebeleid

Nr. 43

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 1 juli 2008

In het Algemeen Overleg van 28 februari en 5 maart jongstleden over het lesbische- en homo-emancipatiebeleid (Kamerstuk 27 017, nr. 41) heb ik toegezegd u, voor de zomer van 2008, nader te informeren over de verantwoordelijkheidsverdeling binnen het kabinet op het terrein van homo-emancipatie. Tevens heb ik toegezegd een aantal van uw vragen schriftelijk te beantwoorden. Allereerst ga ik in op mijn taken en die van de betrokken bewindspersonen.

Mijn taken als minister voor homo-emancipatiebeleid zijn de volgende:

1. een agenderende rol in het opstellen van het algemene kader van het homo-emancipatiebeleid;
2. een ondersteunende rol bij de verankering van het homo-emancipatiebeleid bij de departementen;
3. een aanjagende en ondersteunende rol bij het bevorderen van het homo-emancipatieproces in de samenleving, en
4. een monitorende en toetsende rol aangaande de voortgang op het terrein van homo-emancipatie in Nederland.

Hierna beschrijf ik de verschillende rollen.

Ad 1. Als minister voor homo-emancipatie ben ik in de eerste plaats verantwoordelijk voor het opstellen van het algemene kader voor het homo-emancipatiebeleid en heb ik hiermee een agenderende rol.

Dit kader treft u aan in de kabinetsnota Lesbisch en homo-emancipatiebeleid 2008–2011 «Gewoon homo zijn» die ik u op 9 november 2007 heb toegestuurd. Over de uitwerking van de prioriteiten van het kabinet op het terrein van homo-emancipatie, zoals neergelegd in het coalitieakkoord, heb ik met mijn collega's van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, van Justitie, van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, van Jeugd en Gezin, van Wonen, Wijken en Integratie, van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, van Defensie, van Buitenlandse Zaken en van Ontwikkelingssamenwer-

king afspraken gemaakt. In de nota «Gewoon homo zijn» staan de maatregelen van het kabinet, per ministerie beschreven. De inhoudelijke thema's die het kabinet heeft vastgesteld als prioriteiten voor het homo-emancipatiebeleid en die in de homo-emancipatienota zijn uitgewerkt, vormen de terreinen waarop naar verwachting van het kabinet de meeste winst in het homo-emancipatieproces valt te behalen. De primaire verantwoordelijkheid voor het bereiken van de in de homo-emancipatienota opgenomen doelstellingen en het uitvoeren van het beleid op de verschillende terreinen ligt ondubbelzinnig bij de vakdepartementen en de individuele bewindspersonen, die daarop aanspreekbaar zijn en hierover verantwoording afleggen aan de Kamer.

Ad 2. Mijn tweede taak is het ondersteunen van de departementen bij de verankering van het homo-emancipatiebeleid.

Bij het bevorderen van het homo-emancipatiebeleid op de departementen wil ik de rol van minister voor homo-emancipatie op een actieve wijze vervullen. Dit doe ik onder andere via de Interdepartementale Werkgroep Overheidsbeleid en Homoseksualiteit (IWOH). De IWOH zal rondetafelbijeenkomsten organiseren met veldorganisaties en deskundigen, onder het voorzitterschap van de Directie Emancipatie.

De ondersteuning van de departementen en initiatieven in de samenleving worden medegefinancierd met het extra geld voor homo-emancipatiebeleid. Voor het emancipatiebeleid wordt in deze kabinetsperiode indicatief een extra bedrag vrijgemaakt oplopend tot 10 miljoen euro in 2011 in de begroting van OCW. Dit bedrag is zowel bestemd voor het homo-emancipatiebeleid als voor het emancipatiebeleid. Ik stel voor het homo-emancipatiebeleid in 2008 in totaal 2,5 miljoen euro beschikbaar.

Ad 3. Ten derde heb ik een aanjagende en ondersteunende rol bij het bevorderen van het homo-emancipatieproces in de samenleving.

Het kabinet kiest voor een samenhangende aanpak en een pakket aan maatregelen op het gebied van homo-emancipatiebeleid. Naast een fundamentele en proactieve rol voor de departementen, zie ik bij de ontwikkeling en uitvoering van het homo-emancipatiebeleid ook een belangrijke en actieve rol weggelegd voor de (lokale) homobeweging, ouders, de school en maatschappelijke organisaties, (zelf)organisaties van migranten, sociale partners, de georganiseerde sport, instellingen en andere overheden en de samenleving als geheel. Beleid dat in dialoog met deze partijen tot stand komt leidt tot grotere betrokkenheid. Dat bevordert de uitvoerbaarheid en leidt tot betere resultaten.

Graag ondersteun ik initiatieven in de samenleving, bijvoorbeeld waar het gaat om het bespreekbaar maken van homoseksualiteit in levensbeschouwelijke kringen, het bevorderen van allianties op landelijk en lokaal niveau, het uit de kast kunnen komen en steunen van kwetsbare groepen en het versterken van de internationale dimensie van homo-emancipatie. Organisaties die op deze terreinen actief zijn heb ik uitgenodigd om met concrete plannen te komen die ik financieel wil ondersteunen.

Zo heb ik op 5 maart jl. een koploperovereenkomst gesloten met de G4¹ en op 17 april jl. met de G12² om hen te stimuleren in hun homo-emancipatiebeleid en samenwerking met (lokale) organisaties die homoseksuelen vertegenwoordigen. Ook landelijk streef ik naar «gay & straight alliances» in de sectoren sport, onderwijs, arbeid en ouderenzorg en -welzijn. Verder wil ik dat in 2011 het aantal gemeenten dat aan homo-emancipatiebeleid doet met minstens een kwart is toegenomen tot mini-

¹ Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht.

² Nijmegen, Tilburg, Amersfoort, Deventer, Enschede, Groningen, Lelystad, Leeuwarden, Maastricht, Leiden, Zwolle en Arnhem.

maal 50 gemeenten. Uiteraard betrek ik als minister voor homo-emancipatie mijn collega-bewindspersonen bij de beoordeling en uitvoering van deze plannen en maak met hen afspraken over de samenwerkingen verantwoordelijkheidsverdeling. Op deze wijze hoop ik te bevorderen dat de initiatieven worden verankerd binnen het beleid van de andere departementen. Op de uitvoering van deze projecten zijn zowel ikzelf als mijn collega-bewindspersonen door de Tweede Kamer tijdens deze kabinetsperiode aanspreekbaar.

Steun aan het bevorderen van het homo-emancipatieproces in de samenleving wil ik ook geven door mijn gezicht te laten zien bij verschillende evenementen in het kader van homo-emancipatie, zoals op Roze Zaterdag en de Gay Pride in Amsterdam. Ik stimuleer mijn collega's hetzelfde te doen en op deze manier het onderwerp homoseksualiteit zichtbaar en bespreekbaar te maken.

Ad 4. Tot slot ben ik in algemene zin verantwoordelijk voor de monitoring en toetsing van de voortgang op het terrein van homo-emancipatie in Nederland (de stand in het land).

De resultaatsverplichting voor het behalen van de doelstellingen genoemd in de nota «Gewoon homo zijn» ligt bij de vakdepartementen, maar ik ben mede aanspreekbaar op de onderdelen waarop wordt samengewerkt. Bij samenwerkingsprojecten kan ik dus, zoals gezegd, samen met de beleidsverantwoordelijke bewindspersoon, worden aangesproken op de voortgang en de resultaten van deze projecten.

Om te volgen hoe het gaat met de zichtbaarheid en de sociale acceptatie van homoseksualiteit zal ik de homo-emancipatiemonitor voortzetten en het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) vragen de monitor uit te breiden met een panel van homoseksuele jongens en lesbische meisjes. Ook worden de resultaten onder scholieren gekoppeld aan de SCP-monitor, zodat ook de houding van scholieren over homoseksualiteit systematisch gepeild wordt. Daarmee volg ik de aanbevelingen op van het SCP («Gewoon doen», september 2006, SCP). Ik zal bij de voortgangsrapportage aan de Kamer, in de zomer van 2010, de resultaten van de dan beschikbare gegevens van het SCP betrekken. Het kabinet kiest twee indicatoren om aan het eind van de kabinetsperiode de uitkomsten te kunnen afmeten. Deze zijn: de houding van de Nederlandse bevolking tegenover homoseksuelen en het aantal actieve gemeenten op homo-emancipatieterrein. Met deze inzet verwacht het kabinet dat het beter moet gaan met de veiligheid en sociale acceptatie van homoseksuelen. In 2010 zal het kabinet de voortgang in het homo-emancipatiebeleid bekijken. Daarover zal ik samen met mijn collega's in het kabinet verslag doen aan de Kamer. Dat zal ook het moment zijn dat het kabinet zich zal beraden op eventueel verder te nemen maatregelen.

Ik hoop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben over de verantwoordelijkheidsverdeling op het terrein van homo-emancipatie. Naast de toezegging u deze brief toe te sturen, heb ik tijdens het Algemeen Overleg Homo-emancipatiebeleid van respectievelijk 28 februari en 5 maart jongstleden nog een aantal toezeggingen gedaan. Hieronder zal ik, per toezegging, verslag doen van de planning en de stand van zaken.

Toezegging 1: Ik heb toegezegd de Kamer te informeren over mijn rol als minister voor homo-emancipatie (OCW) en de rol van de vakdepartementen.

Door deze brief is aan dit verzoek voldaan.

Toezegging 2: Staatssecretaris Van Bijsterveldt voert overleg met scholen (en inspectie) over de opnemings van de registratie van geweldsincidenten.

De planning is dat de Kamer eind 2008 (middels de voortgangsrapportage sociale veiligheid op school) nader zal worden geïnformeerd over de implementatie van de verbeterde veiligheidsindicator in de zogenaamde «resultatenbox». De verplichte registratie van incidenten is hiervan onderdeel. Daarnaast volgt in september 2008 de monitor sociale veiligheid in en om de school, waarin eveneens aandacht is voor de problematiek.

Toezegging 3: Ik heb toegezegd de inspectie van het onderwijs te vragen nog dit jaar een diepgaand onderzoek te doen naar homofob gedrag, seksuele weerbaarheid en seksuele diversiteit op de verschillende schooltypen. Dit themaonderzoek komt naast het gewone toezicht dat indien daar aanleiding voor is zal ingaan op incidenten, maatregelen en beleid van scholen.

Er komt in 2008 één themaonderzoek (rapportage volgt begin 2009). Het thema is: homofob gedrag, seksuele weerbaarheid en seksuele diversiteit op de verschillende schooltypen. De rondetafelbijeenkomsten met jongeren en deskundigen uit diverse gremia vinden in juni 2008 plaats. Deze rapportage verschijnt in oktober 2008.

Toezegging 4: de minister van Justitie zal de Kamer informeren over het kabinetsstandpunt op het rapport van de Commissie Kalsbeek over lesbisch duo-moederschap.

De kabinetsreactie is in voorbereiding en zal zo spoedig mogelijk naar de Tweede Kamer worden gezonden.

Toezegging 5: brief met informatie over de positie van homoseksuele militairen in NAVO-verband en eventuele NAVO(-verdrag)afspraken daarover.

De staatssecretaris van Defensie zal de Kamer hierover vóór 1 oktober 2008 middels een brief informeren.

Toezegging 6: brief met toelichting op de huidige wettelijke bepalingen over sterilisatie van transgenders bij officiële geslachtsverandering tegen de achtergrond van de algemene identificatieplicht en recente wetwijzigingen in Spanje en het Verenigd Koninkrijk.

Thans wordt bezien of het vereiste van fysieke aanpassing aan het verlangde geslacht en het vereiste, beiden van artikel 28 lid 1 Boek 1 BW, dat voortplanting is uitgesloten, minder strikt kunnen worden geformuleerd. Zodra deze verkenning is afgerond kan een brief van de minister van Justitie hierover tegemoet worden gezien.

Toezegging 7: Een brief met meer informatie over de bevordering van de deskundigheid van politieagenten, het doen van aangiften via internet en informatiepakketten van de politie over «hate crime» ook naar scholen in pilotregio's te sturen.

Er komt geen aparte brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De door haar toegezegde informatie is opgenomen in deze brief en volgt hieronder.

1

Hoe wordt aandacht besteed aan de deskundigheidbevordering van politieagenten op het terrein van discriminatie van homo's?

In de politieopleiding wordt op drie niveaus aandacht besteed aan de nieuwe Aanwijzing discriminatie, waarmee de deskundigheid van politieagenten op het gebied van discriminatie wordt bevorderd. Zo wordt in de

opleidingen van het Service & Intake personeel, de basisopleiding hulp-officier van justitie en de opleiding voor operationeel leidinggevenden aandacht besteed aan de correcte opname en afhandeling van meldingen en aangiftes van discriminatie aan de hand van een reactieprotocol. Daarnaast zijn in elke politieregio contactpersonen discriminatie actief die discriminatiebestrijding onder de aandacht brengen via het werkoverleg van het Service & Intake personeel. Ook wordt via andere communicatiekanalen aandacht besteed aan de aanpak van discriminatie, zoals artikelen in korpsbladen en in het Tijdschrift voor de politie.

2

Wat is er mogelijk aangaande aangiften van discriminatie via internet?

Op de website www.hatecrimes.nl kunnen slachtoffers van discriminatie in de (pilot)regio's Amsterdam-Amstelland en Gelderland-Zuid online melding maken van discriminatie. Daarbij kunnen slachtoffers vermelden op welke wijze zij over deze melding contact willen hebben met de politie. Daarnaast voorziet de website in verwijzingen naar ondersteunende en betrokken instanties voor slachtoffers van discriminatie. Op dit moment kan landelijk alleen online aangifte worden gedaan van vernielingen en diefstal.

3

Kunnen de informatiepakketten ten behoeve van het project Hate Crimes ook naar scholen in pilot-politieregio's worden gestuurd?

Het verspreiden van informatiepakketten voor het project Hate Crimes is een taak van de antidiscriminatiebureaus in de betreffende pilot-regio's. De informatiepakketten worden nu verspreid in onder meer (homo) horecagelegenheden, homosauna's, discotheken, bibliotheken, COC-afdelingen, antidiscriminatiebureaus en gemeentehuizen. Hiermee wordt al een groot gedeelte van de jongere doelgroep bereikt. Afsproken is dat, wanneer het COC doelgericht een school gaat bezoeken, het project Hate Crimes onder de aandacht wordt gebracht. Scholen kunnen ook op verzoek een informatiepakket van de antidiscriminatiebureaus ontvangen.

*Toezegging 8: Samen met staatssecretaris van VWS zal ik NOC*NSF, NCS, NSA, Homosport Nederland, KNVB en de John Blankenstein Foundation uitnodigen om met ideeën te komen hoe in dit Olympische sportjaar meer aandacht gegeven kan worden aan de bevordering van de sociale acceptatie van homoseksuelen.*

Momenteel is de staatssecretaris van VWS bezig om de concrete maatregelen die genoemd zijn in het sportgedeelte van de nota onder te brengen in een integraal uitvoeringsprogramma. De staatssecretaris is voornemens om voor de uitvoering van alle concrete maatregelen één organisatie aan te wijzen. De projecten zullen in de tweede helft van 2008 een aanvang nemen en doorlopen tot 2011. Hiermee wordt acceptatie van homoseksualiteit in de sport niet alleen in het Olympisch jaar bevorderd maar ook in de jaren daarna.

Toezegging 9: Bevorderen dat lokale Gemeentelijke Gezondheidsdiensten (GGD'en) in de (lokale) jeugdgezondheidsmonitors vragen opnemen over de acceptatie van homoseksuelen. En nagaan of de landelijke GGD bereid is om binnen diens format vragen over homoseksualiteit op te nemen.

Gemeenten geven GGD'en opdracht tot het maken van een lokale jeugdgezondheidsmonitor. De gemeente bepaalt dan ook welke vragen hierin worden opgenomen. GGD'en krijgen landelijke ondersteuning bij het voorbereiden en uitvoeren van de lokale jeugdgezondheidsmonitor. Dit gebeurt door het RIVM, GGD Nederland en Actiz gezamenlijk. Ik zal het RIVM vragen om na te gaan of er draagvlak is voor de ontwikkeling van

een standaardvraagstelling over de acceptatie van homoseksuelen ten bate van de lokale jeugdgezondheidsmonitors.

Toezegging 10: Mij is gevraagd of ik bereid ben om op uitnodiging een kijkje te nemen bij een activiteit van een christelijke homo-organisatie. Het antwoord is: ja. Binnenkort (7 juli aanstaande) maak ik kennis met verschillende homo-organisaties met een orthodox-christelijke achterban (RefoAnders, ContrariO, Onze Weg, De Kringen, Landelijk KoördinatiePunt groepen kerk en homoseksualiteit en CHJC Vereniging van Christelijke Holebi's). Uitnodigingen van deze en andere organisaties, zoals de EO-jongerendag, zijn zeker welkom.

Toezegging 11: De PvdA heeft gevraagd of er extra budget beschikbaar is voor het stimuleren van «gay & straight alliances» (GSA's) op scholen. De komende jaren zullen op 130 scholen (met een bereik van 104 000 tot 260 000 leerlingen) GSA's worden gesteund. Voor dit driejarige project heb ik een projectsubsidie toegezegd.

Toezegging 12:

De SGP heeft mij verzocht contact op te nemen met de Stuurgroep (homo) seksualiteit en reformatorisch onderwijs.

Dit is gebeurd. Er heeft inmiddels een gesprek plaatsgevonden tussen deze stuurgroep en de Directie Emancipatie van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over het visiedocument (homo) seksualiteit dat de stuurgroep aan het ontwikkelen is. Op 30 juni aanstaande zal ik met de stuurgroep in gesprek gaan over zijn visie en beleid en neem ik hun visiedocument in ontvangst.

Toezegging 13: Staatssecretaris Van Bijsterveldt zal in de volgende voortgangsrapportage veilige school nadrukkelijk aandacht besteden aan de veiligheidssituatie van homo's en andere aandachtsgroepen. Zie het antwoord bij toezegging 2.

Toezegging 14: In de handreiking «naar een discriminatievrije school» zal ik veel aandacht besteden aan het belang van homovriendelijke scholen. Het CGB heeft mij op 10 juni jongstleden zijn advies aangeboden. In het CGB-advies wordt een algemeen kader gegeven voor de beantwoording van vragen die te maken hebben met gelijke behandeling op school. Daarnaast wordt ingegaan op de onderwerpen: aanstelling van personeel en toegang tot het onderwijs, de zorg voor een discriminatievrije omgeving, regels over kleding en gedrag, Nederlands als enige taal op school, faciliteiten, vrijstellingen en ontheffingen, handicap en chronische ziekte, stages. Op basis van dit advies ben ik bezig een handreiking te maken voor scholen die zelf een gedragscode willen opstellen. Naar verwachting komt de handreiking na de zomer beschikbaar.

Toezegging 15: Ik zal de scholen met een brief informeren over de Algemene wet gelijke behandeling (Awgb) en discriminatie van homoseksuelen (na kabinetsstandpunten Europese Commissie en Evaluatie Awgb en rapport(en) CGB).

Deze brief zal ik voor het komend schoolseizoen versturen naar alle openbare en bijzondere scholen.

Toezegging 16: Mij is verzocht om in het bestuurlijk overleg met de VNG in algemene zin aandacht vragen voor de kabinetsdoelstelling voor bevordering van de sociale acceptatie van homoseksuelen.

Overleg met de VNG over dit onderwerp is nog niet gepland. Ik streef ernaar om dit onderwerp in het najaar onder de aandacht te brengen in een bestuurlijk overleg met de VNG.

Toezegging 17: Verzoek om overleg te voeren met de besturenorganisaties van verschillende schooltypen over het bevorderen van de sociale acceptatie van homoseksuelen.

Sociale veiligheid op school staat op de agenda van het periodiek overleg van OCW met de VO-raad. De sociale acceptatie van homoseksuelen op verschillende schooltypen komt hierbij aan de orde.

Toezegging 18: Verzoek om het belang van specifieke opvang voor homoseksuele slachtoffers van (eengerelateerd) geweld onder de aandacht te brengen bij mijn collega's van Justitie en VWS.

Er komt opvang voor mannelijke slachtoffers van eengerelateerd geweld en andere vormen van ernstig geweld die ook bedoeld is voor homoseksuelen. Deze opvang wordt gerealiseerd in het kader van een met de G4 te sluiten convenant voor 4 x 10 opvangplaatsen voor mannelijke slachtoffers van eengerelateerd geweld en andere vormen van ernstig geweld. Het uitgangspunt is dat het moet gaan om bedreigde mannen; andere slachtoffers kunnen in de maatschappelijke opvang terecht. Aan de G4 is gevraagd om bij het creëren van deze opvangplaatsen te bezien wat specifiek nodig is voor homoseksuele slachtoffers. De planning is dat per 1 juli 2008 de eerste opvangplekken operationeel zijn. In totaal gaat het om 40 plaatsen.

Toezegging 19: De vraag of door nieuwe bloedtesten het beleid inzake homoseksuele bloeddonoren kan worden heroverwogen.

In de Richtlijn Donorkeuring van Sanquin worden maatregelen bij de donorkeuring aangegeven ter preventie van de overdracht van bepaalde infecties op de ontvangers van het bloed. Onder andere mensen die risicovol seksueel gedrag vertonen, waaronder mannen die seks hebben (gehad) met mannen mogen geen bloeddonor zijn. Wetenschappelijk is aangetoond dat bepaalde (infectie)ziekten onder deze groep vaker voorkomen en een gevaar kunnen opleveren voor ontvangers van bloed. Om dezelfde reden worden bijvoorbeeld ook de volgende groepen uitgesloten van bloeddonatie: mensen die uit een bepaalde regio komen, mensen die (kort) verbleven in een bepaalde regio en mensen die zelf eerder een bloedtransfusie ontvingen. De ervaring heeft geleerd dat ook met de introductie van nieuwe testen er altijd risico's zullen blijven bestaan, mede vanwege de mogelijkheid van het opduiken van nieuwe ziekteverwekkers. Vooral nog is er daarom geen aanleiding het donorbeleid inzake mannen die seks hebben (gehad) met mannen te heroverwegen.

Toezegging 20: De vraag «of er dit jaar wederom een bewindspersoon van Defensie op roze zaterdag aanwezig zal zijn».

Dit jaar zal ik de Roze Zaterdag in Tiel bijwonen.

Toezegging 21: De vraag of er wel voldoende aandacht aan de bevordering van sociale acceptatie van homoseksuelen onder jongeren op de Jeugd en Gezin website staat en bij de Centra voor Jeugd en Gezin.

JenG website

De website van het ministerie van OCW is vanwege zijn dossierhouderchap van het homo-emancipatiebeleid de aangewezen plaats om hieraan aandacht te besteden. Bovendien zijn op de Jeugd en Gezin website in het geheel geen «dossiers» voor specifieke groepen jongeren. De minister voor Jeugd en Gezin is er voor alle kinderen en jongeren.

Centra voor Jeugd en Gezin

De rol die CJG's kunnen spelen ten aanzien van homoseksuele jongeren is gericht op het bieden van ondersteuning bij het omgaan met vragen rond homoseksuele gevoelens, zowel bij jongeren zelf als bij hun ouders. De komende jaren zal het bieden van opvoed- en opgroei-ondersteuning door CJG's op het terrein van specifieke vragen of problemen aandacht krijgen in het kader van het implementatietraject CJG's. Welke dit precies betreft zal in samenspraak met gemeenten en betrokken professionals bepaald worden. Het ligt voor de hand dat vragen van (ouders van) homoseksuele jeugdigen hiervan onderdeel zullen uitmaken.

Ik vertrouw erop u voldoende geïnformeerd te hebben.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
R. H. A. Plasterk